

Inicjatywa biblijna |
LUMEN VITAE

LUMEN VITAE

*Ja jestem światłością
świata. Kto idzie za Mną,
nie będzie chodził w
ciemności, lecz
będzie miał
światło życia*

(J 8, 12)

Celem Inicjatywy biblijnej LUMEN VITAE jest promocja lektury i interpretacji Pisma Świętego oraz ewangelizacja. Spotykamy się we Wrocławiu dwa razy w miesiącu, zawsze w czwartek.

Wczytując się w słowo Boże, szukamy „**światła**”. Celebując Eucharystię, przypominamy sobie słowa Chrystusa: „Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma życie wieczne” (J 6,54). Stąd też tytuł naszej inicjatywy – *lumen vitae*, czyli „**światło życia**”.

NEWSLETTER - LUMEN VITAE 9 (2023) 5

SPIS TREŚCI

EDITORIAL

TURCJA ŚLADAMI APOSTOŁA NARODÓW | WRZESIEŃ 2023

WYJAZDOWY DZIEŃ SKUPIENIA

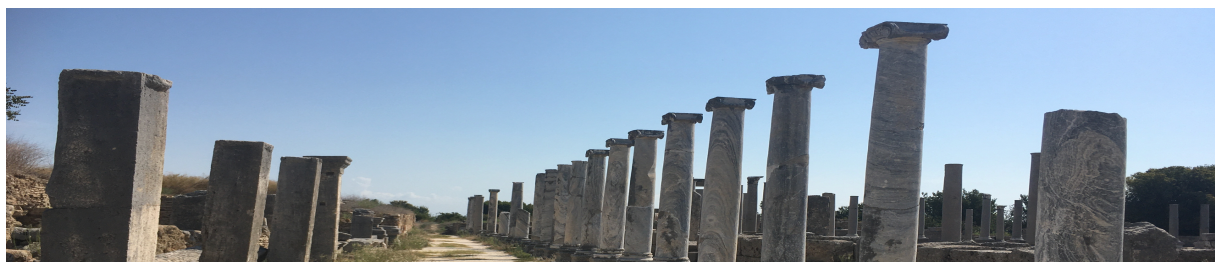
NAJMŁODSZY Z APOSTOŁÓW

ZŁA KSIĄŻKA

REKOLEKCJE | SZKOŁA BIBLIJNA

NIEDZIELA SŁOWA BOŻEGO 2024

TABLICA OGŁOSZEŃ

EDITORIAL

Po trzymiesięcznej przerwie w comiesięcznych spotkaniach rozpoczynamy kolejny rok duszpasterski w Inicjatywie biblijnej „Lumen vitae”. W czerwcu br. niektórzy z nas wzięli udział w pielgrzymce do Grecji śladami św. Pawła. We wrześniu 55 osób związanych z Inicjatywą

podróżowało szlakiem tego samego apostoła drogami Turcji. Przemile wspomnienia tych podróży pielęgnujemy w sercu, jednak czas wyruszyć dalej! Przed nami wiele wspaniałych spotkań z Biblią na różnych polach!

Oprócz regularnych spotkań podczas konferencji i Eucharystii już teraz zapraszam do uczestnictwa w wyjazdowym dniu skupienia do sanktuarium św. Jakuba w Małujowicach i zamku w Brzegu. Przed nami także fascynujące rekolekcje połączone ze szkołą

biblijną, które odbędą się od 8 do 10 grudnia br. w Ząbkowicach Śląskich. Kto je poprowadzi? Jaki będzie ich temat? Rąbka tajemnicy uchylimy w niniejszym Newsletterze!

Styczeń tradycyjnie łączy się z celebracją Niedzieli Słowa Bożego. Tym razem świętowanie będzie szczególnie uroczyste, bo złączymy je z zakończeniem pierwszej edycji projektu Słowo Blisko Ciebie! Wszyscy uczestnicy projektu z naszej Inicjatywy będą mile widziani nie tylko na spotkaniu w czwartek 18 stycznia 2024 roku, ale także na rekolekcjach, które rozpoczną się w tym dniu i potrwać do niedzieli. W styczniu również wyruszy (jeśli ustanie wojna) do Ziemi Świętej kolejna grupa naszej Inicjatywy, by lepiej poznać tę Piątą Ewangelię! Będzie się działo!

M.R.

TURCJA ŚLADAMI APOSTOŁA NARODÓW | WRZESIEŃ 2023

W ostatnim tygodniu września ponad pięćdziesięcioosobowa grupa członków i sympatyków Inicjatywy biblijnej „Lumen vitae” wędrowała szlakiem pierwszej podróży misyjnej św. Pawła i Barnaby w południowej Turcji. Wędrówkę rozpoczęliśmy w tym samym miejscu, w którym rozpoczął ją Apostoł Narodów, czyli w Attalii (dziś to turecki kurort Antalya).

Dotarliśmy do Antiochii Pizydyjskiej tą samą drogą, którą dwa tysiące lat temu przebyli Paweł i Barnaba – od położonej nad morzem Antalyi, w pobliżu której znajduje się Perge, przez wysokie pasmo gór Taurus, po leżącą pośród pagórków i jezior Antiochię. Starożytne Ikonium dziś nosi nazwę Konya i jest dwumilionową metropolią, miastem uniwersyteckim i ważnym islamskim ośrodkiem religijnym, jako że znajduje się tu mauzoleum Rumiego, perskiego mistyka, teologa, założyciel bractwa „wirujących derwiszy”. Wybraliśmy się z Konyi na kilkugodzinną wyprawę – jej celem było odnalezienie Listry, miasta, które Paweł odwiedził kilkakrotnie. Spośród kilku możliwych lokalizacji najbardziej prawdopodobna jest ta

wskazująca na Kilistrę, wykute w skale miasteczko, położone 45 kilometrów na południowy zachód od Konyi.

Kolejnym punktem wyprawy była malownicza Kapadocja i setki wykutych w skale kościołów, w których modlili się chrześcijanie począwszy od IV w. po Chr. Aby dostać się z Anatolii i Kapadocji do położonego w nadmorskiej Cylicji Tarsu, trzeba przepłynąć przez potężne pasmo ciągnących się wzdłuż wybrzeża Morza Śródziemnego gór Taurus. Jedyna droga z północy na południe w tym regionie wiedzie przez słynną przełęcz, znaną jako Cylicyjskie Wrota. Dziś Tars to wciąż „znaczące”, bo ponad dwustupięćdziesiąt tysięcy mieszkańców. Niestety niewielu jest tu chrześcijan, a ci, którzy są, nie mogą otwarcie praktykować swojej wiary. Msza św., w której uczestniczyliśmy, sprawowana była w ośrodku misyjnym prowadzonym przez zakonników rodem z Argentyny – była to okazja do gorzkiej refleksji nad trudnym, niejednokrotnie męczeńskim losem chrześcijan żyjących w tej części świata. Wzorem Apostoła Narodów, wędrowkę jego śladami w Azji Mniejszej zakończyliśmy w Antalyi, znanej w starożytności pod nazwą Attalia. Stąd Paweł wraz z Barnabą odpłynęli do położonej na wschodzie Antiochii nad Orontesem, gdzie rozpoczęła się ich pierwsza wyprawa misyjna.

Magdalena Konopko (fragmenty relacji)

WYJAZDOWY DZIEŃ SKUPIENIA

**Serdecznie zapraszamy na listopadowy wyjazdowy dzień skupienia do Małujowic
w dniu 18 listopada 2023 roku**

W tej niewielkiej miejscowości na Opolszczyźnie znajduje się prawdziwe historyczne чудо, wyjątkowe na skalę Polski i regionu - Kościół św. Jakuba Apostoła. We wnętrzu zabytkowego ośrodka zobaczymy słynne polichromie, stanowiące jeden z najbogatszych w naszym kraju cykl gotyckich malowideł ściennych, znanych jako *Biblia pauperum* (Biblia ubogich). Podczas naszego wyjazdu będziemy mieli okazję zwiedzić również Zamek Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu, bogaty w historię i tajemnice minionych czasów. Przede wszystkim jednak, będzie to czas przeznaczony na spotkanie z Panem Bogiem oraz lepsze poznanie siebie nawzajem.

Zapraszamy Was serdecznie do wzięcia udziału w tym wyjątkowym wyjeździe. Zachęcamy do zgłaszania swojego udziału poprzez formularz online <https://tiny.pl/c1k8w>, a także osobiście po każdym naszym spotkaniu.

Program:

- 8.30 wyjazd z ul. św. Marcina
- 10.00 Msza Święta w sanktuarium św. Jakuba w Małujowicach
- 11.00 do 12.00 zwiedzanie kościoła z przewodnikiem
- 12.30 obiad w Brzegu
- 14.00 do 16.00 zwiedzanie z przewodnikiem Zamku, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu
- ok. 18.30 przyjazd do Wrocławia

Wiesław Wowk - Kuzyn

NAJMŁODSZY Z APOSTOŁÓW

Rozpoczynamy trzeci rok naszej formacji, której podstawą jest lektura Ewangelii św. Jana. Warto więc przypomnieć interesującą hipotezę dotyczącą wieku apostoła i ewangelisty. Otóż wielu egzegetów twierdzi, że Jan w chwili śmierci Jezusa nie miał jeszcze ukończonych trzynastu lat życia, a to pozwalało mu na bezpieczne wytrwanie aż do chwili śmierci Pana. Czy to możliwe?

Pierwszy argument za taką tezą wiąże się z żydowskim zwyczajem zwanym *bar micwą*. Właśnie w wieku dwunastu lub trzynastu lat chłopiec stawał się dorosłym mężczyzną od momentu, w którym po raz pierwszy publicznie w synagodze lub świątyni jerozolimskiej czytał Torę. Po tym

obrzędzie stawał się „synem przykazania” (*bar micwa*) i od tej chwili obowiązywało go wszystkie sześćset trzynaście przykazań zapisanych w Prawie. Nawet jeśli obrzęd w takiej formie, w jakiej znamy go dziś, nie istniał jeszcze w pełni w czasach Jezusa, to jednak wiek trzynastu lat uznawano za wiek wkroczenia chłopca w dorosłe życie. Oznaczałoby to, że stojący po krzyżem Jan nie był traktowany jako dorosły mężczyzna, lecz zwykły chłopiec, w związku z czym nie groziły mu prześladowania. Pozostali, „dorośli” apostołowie, uciekli przed władzami. Hipoteza ta jest o tyle kuriozalna, że przyjmując ją, należałoby uznać, iż Jan powołany na apostoła miał zaledwie dziesięć lat! Zapytajmy po raz drugi: czy to możliwe? Owszem, gdyż drugim argumentem za tak młodym wiekiem późniejszego ewangelisty jest geografia. Stereotypowo jesteśmy skłonni myśleć, że skoro powołani uczniowie zostawili wszystko i poszli za Jezusem, to zostawili swoje rodziny, żony, dzieci, dotychczasową pracę i styl życia, by wędrować za Mistrzem do Galilei, a ostatecznie pójść do Jerozolimy, gdzie zakończyło się ziemskie życie ich Mistrza. Tymczasem, ktokolwiek był w Ziemi Świętej, doskonale zdaje sobie sprawę, że takie miejscowości jak Tyberiada, Kafarnaum, Seforis, Nain, Tabgha, Korozain, Magdala, Kana, Betsaida czy Nazaret oddalone są od siebie o kilka, czasem kilkanaście kilometrów. Byłoby absurdem, gdyby dorosły mężczyzna, mający żonę, może także dzieci, porzucił swą rodzinę, by nocować w grotach lub pod gołym niebem, zaledwie kilka kilometrów od domu. Nie trzeba dodawać, że takie postępowanie byłoby po prostu nieetyczne. Dekalog

nakazuje dbać o rodziców, a Jezus zakazuje porzucania żon. Inaczej mówiąc, powołani przez Niego apostołowie wciąż mieszkali w swych domach, a formację odbywali głównie w dni szabatu oraz podczas wędrówek z Jezusem do Jerozolimy. Prawo nakazywało pobożnym Żydom trzykrotnie w ciągu roku odbyć pielgrzymkę do Jerozolimy. Chodzi o Święto Paschy, Namiotów i Pięćdziesiątnicy. Jeśli przyjmiemy, że z oddalonej o sto kilkadziesiąt kilometrów od Jerozolimy Galilei wędrowano do świątyni około tygodnia, tyleż czasu spędzano w Świętym Mieście i wracano kolejny tydzień – daje nam to trzykrotny czas formacji trzytygodniowej w ciągu każdego roku.

Niezwykle istotny jest argument trzeci. Wydaje się dziwne, że dziesięcioletni chłopiec mógł być wliczony do grona Dwunastu, ale przecież Jan miał w tym gronie swego starszego brata Jakuba, zwanego Większym. To on zajmował się młodszym bratem podczas wędrówek do Jerozolimy. To on dbał o zaspokojenie jego potrzeb. To on czuwał nad jego bezpieczeństwem. Po prostu w naturalny sposób opiekował się młodszym bratem.

Argument czwarty wywodzi się z systemu edukacyjnego Palestyny I wieku. Żydowski chłopcy przypuszczalnie raz lub dwa razy w tygodniu uczęszczali do szkół przy synagogach. Pobierali naukę na dwuetapowej drodze. Etap pierwszy obejmował edukację od piątego do dziesiątego roku życia. Uczono się wtedy Prawa, czyli Pięcioksięgu, w którym zapisano sześćset trzynaście przykazań. Etap drugi to czas od dziesiątego do trzynastego roku życia (czyli do dzisiejszej *bar micwy*). Nacisk kładziono wówczas na tradycję ustną. System ten idealnie wpasowuje się w życie młodego Jana! W wieku dziesięciu lat właśnie zakończył pierwszy etap edukacji w przysynagoidalnej szkole, a etap drugi rozpoczął w szkole rabbi Jezusa z Nazaretu. Jeśli więc przyjąć, że Jan był praktycznie dzieckiem, gdy został apostołem, nikogo nie powinien bardzo dziwić fakt, że podczas ostatniej wieczerzy spoczywał na piersi Jezusa. Nie budzi tak dziwnych

skojarzeń, jak obraz dorosłego mężczyzny z długą brodą (według niektórych mistrzów pędzla), który zasypia opierając się o Nauczyciela.

Jeśli połączyć fakty: młody wiek Jana, gdy Jezus umierał na krzyżu, i przyjmowaną przez większość egzegetów późną datację Ewangelii (około 90 roku po Chr.), oznacza to, że apostoł miał około sześć dziesięcioleci na refleksję nad życiem i działalnością Jezusa. Ten długi namysł zaowocował niezwykle bogatą symboliką, która pojawia się na kartach dzieł Janowych, najpierw w Ewangelii, a potem z jeszcze większym nasileniem w Apokalipsie.

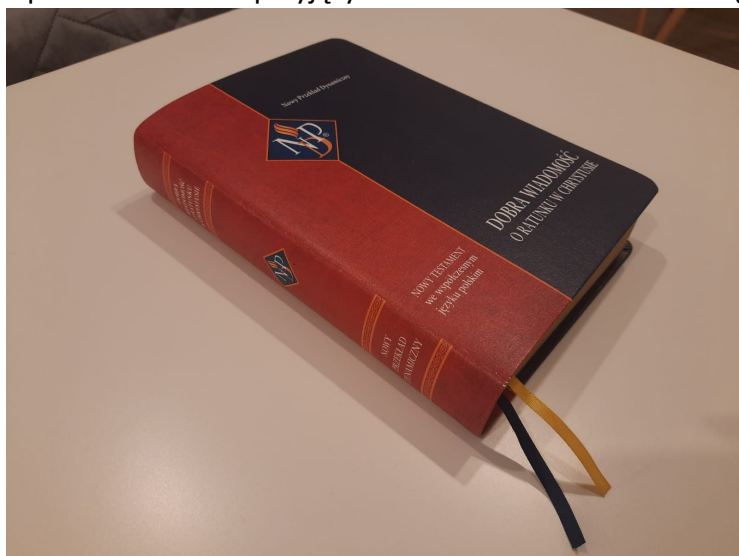
ks. Mariusz Rosik

ZŁA KSIĄŻKA

W 2016 roku na polskim rynku wydawniczym pojawiło się tłumaczenie Biblii Nowego Testamentu zwane *Nowym przekładem dynamicznym*. Jest to przekład antykatolicki, zupełnie nierzetelny, niemający nic wspólnego z zasadami translatoryki, za to na wskroś ideologiczny. Cieszy więc fakt, że powstała recenzja tej złej książki. Można ją odnaleźć tutaj: <https://mariuszrosik.pl/nowy-przeklad-dynamiczny-na-ile-nowy-czy-rzeczywiscie-przeklad-na-ile-dynamiczny/>

Pomysł jej przygotowania zrodził się podczas seminarium Instytutu Biblijnego przy Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, prowadzonym przez ks. prof. Mariusz Rosika. Autorzy recenzji reprezentują różne ośrodki akademickie i różne środowiska chrześcijańskie: Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Zielonoświątkowy i wspólnoty ewangelikalne oraz Kościół Katolicki.

Celem recenzji jest szerokie omówienie publikacji *Dobra Wiadomość o ratunku w Chrystusie. Nowy Przekład Dynamiczny opatrzone przypisami i odnośnikami referencyjnymi do osobistego studiowania, a także komentarzami filologicznymi, historycznymi i teologicznymi*. Zawartość publikacji budzi rozmaite wątpliwości dotyczące nie tylko braku informacji o tłumaczach czy pozornego oddzielenia od Oficyny Wydawniczej „Vocatio”, ale kwestii zasadniczych, jak zastosowana metoda, potencjalny odbiorca, cel tłumaczenia, rozwiązania translatorskie i błędy merytoryczne, treści przypisów i komentarzy oraz sposoby pozyskiwania recenzji biblistów. Przedstawiona została pokrótce teoria ekwiwalencji dynamicznej wraz z opisem sprzeczności z przyjętymi założeniami metodologicznymi, przykładowymi błędami

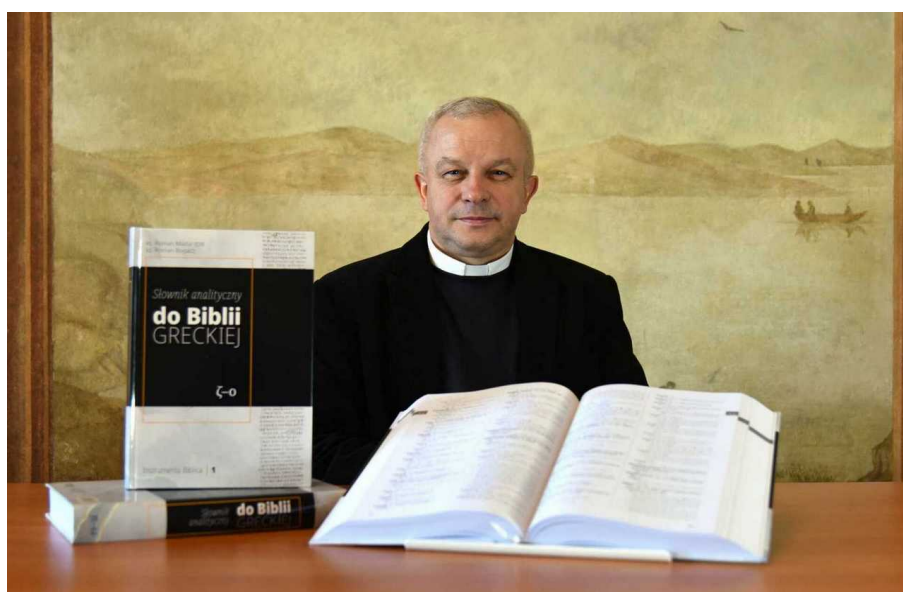
merytorycznymi i wadliwymi rozwiązaniami translatorskimi pod kątem nadinterpretacji tekstu źródłowego, wpisywania w tekst docelowy treści nieistniejących lub nieuzasadnionych substratem przekładu oraz odredakcyjnego nauczania na rzecz chrześcijaństwa biblijnego. W artykule przedstawione zostanie kilka szczegółowych analiz dotyczących komentarzy, przypisów i reinterpretacji tekstu źródłowego przez redakcję NPD, które można

odczytać jako próbę zniechęcenia ich do Kościołów instytucjonalnych i pozyskania dla nowej idei.

(red.)

REKOLEKCJE | SZKOŁA BIBLIJNA

Stało się już tradycją (choć zaledwie dwuletnią), że dwa razy do roku organizujemy rekolekcje powiązane ze szkołą biblijną. W czasie adwentowych rekolekcji, które odbędą się w Ząbkowicach Śląskich w dniach 8-10.12 br. kontynuować będziemy tematy związane z mariologią. Natomiast szkołę biblijną poprowadzi znakomity biblista ks. dr Roman Mazur SDB - czyli salezjanin (znacie Go z moich opowieści o włączaniu klimatyzatora w żydowskiej dzielnicy Mea Szearim w Jerozolimie. To ten Typ!). Powiedzieć, że jest erudytą i biegle włada przynajmniej ośmioma językami – to nic nie powiedzieć!

Do zgromadzenia wstąpił w 1983 roku, studia filozoficzne podjął w Krakowie, a następnie studiował w Salezjańskim Instytucie Teologicznym w Izraelu. Doktorat na temat Listu św. Pawła do Efezjan obronił w roku 2006 w Studium Theologicum Franciscanum w Jerozolimie.

Wykłada w Wyższym Seminarium Duchownym Salezjanów w Krakowie i na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II.

Ks. Roman jest współautorem *Analytical Lexicon of the Greek Bible* wydanego przez prestiżowe wydawnictwo Vandenhoeck & Ruprecht w serii Eastern and Central European Voices. Supplements, której mam zaszczyt być redaktorem (zob. <https://mariuszrosik.pl/analytical-lexicon-of-the-greek-bible/>).

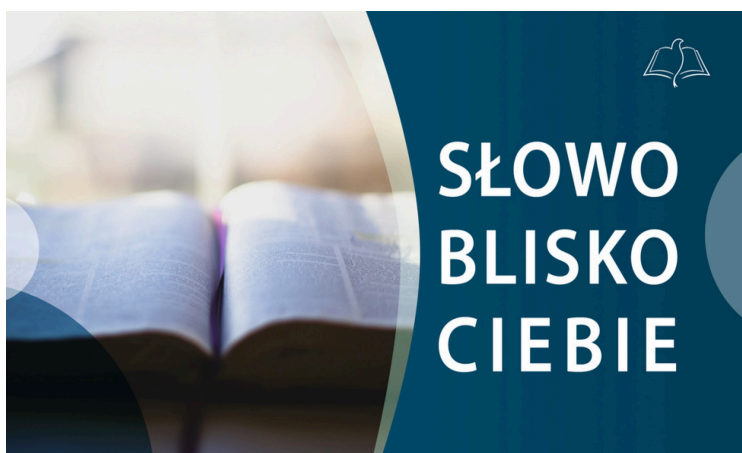
Podczas rekolekcyjnej szkoły biblijnej ks. Roman wprowadzi nas w tajniki Ewangelii Marka, a dokładniej – w jedną z technik redakcyjnych stosowanych przez ewangelistę. Jaką? Wystarczy zapisać się na rekolekcje i wszystko stanie się jasne!

NIEDZIELA SŁOWA BOŻEGO 2024

Jak wiemy, 30 września 2019 roku papież Franciszek ustanowił Niedzielę Słowa Bożego, która ma się odbywać co roku w trzecią niedzielę okresu zwykłego, na mocy *Listu apostołskiego Aperuit illis*. Papież zaplanował, że będzie to dzień poświęcony celebracji, refleksji i rozpowszechnianiu Słowa. Niedziela Słowa Bożego jest środkiem, który ma pomóc ludziom „rozbudzić świadomość wagi Pisma Świętego dla naszego życia jako wierzących, poczynszy od

jego rezonansu w liturgii, która umożliwi nam żywy i stały dialog z Bogiem” - tak to określono w nocie wydanej przez Kongregację Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów.

Tym razem pragniemy rozpocząć celebrację Niedzieli Słowa Bożego już w czwartek 18 stycznia 2024 roku i połączyć ją ze świętowaniem zakończenia pierwszej edycji projektu „Słowo Blisko Ciebie”. Jest to projekt zapoczątkowany przez wspólnotę Hallelu Jah z Wrocławia, zachęcający do lektury jednego rozdziału Biblii każdego dnia. Uwaga: projekt wciąż jeszcze trwa: zakończy się 25 listopada 2023 (zerknij tu: <https://wspolnota.hallelujah.pl/slowo-blisko-ciebie/> i dołącz w dowolnym momencie).

I właśnie tu pojawia się ogromna prośba i jednocześnie zadanie ewangelizacyjne: zapraszamy na nasze spotkanie kogo tylko możemy! Proszę, dotrzyjcie do osób odpowiedzialnych za kręgi czy grupy biblijne w Waszych parafiach i zaproście ich na nasze Święto Biblii! Niech to będzie prawdziwa Niedziela Słowa Bożego, podczas której będziemy mogli się podzielić, w jaki sposób Biblia przemienia nasze życie.

ks. Mariusz Rosik

TABLICA OGŁOSZEŃ

Inicjatywa biblijna „Lumen vitae” podejmuje wciąż nowe zadania i zwiększa swoją aktywność. Nie jest już możliwe, aby jedna osoba kierowała całością. Stąd – jako założyciel Inicjatywy – podjąłem decyzję, by utworzyć tzw. Radę Inicjatywy, której członkowie będą współodpowiedzialni za podejmowane decyzje (np. kogo zapraszamy na szkołę biblijną, dokąd wyjeżdżamy na dzień skupienia, jaką formę ma przybrać świętowanie Niedzieli Słowa Bożego i Niedzieli Biblijnej itp.). Po konsultacjach w Radzie znaleźli się (w porządku alfabetycznym): Ryszard Bagiński, Agnieszka Kępowicz, Magdalena i Jacek Konopko, Agata Gruna-Ożarowska i Mariusz Ożarowski, Hanna i Dariusz Świackiewicz oraz Magdalena i Wiesław Wowk. Skład Rady w każdej chwili może ulec zmianie (czekamy na osoby z ciekawymi pomysłami! Zgłaszajcie się, proszę!), a w przyszłości zapewne trzeba będzie ustalić zasady wyborów do członkostwa w Radzie.

Przy tej okazji kieruję serdeczne podziękowania do osób (pozwólcie, że nie będę wymieniał nazwisk, bo ta piękna lista mogłaby okazać się zbyt długa), które z własnej inicjatywy podjęły się różnych usług: dbanie o zakrystię, przygotowanie auli PWT na nasze spotkania, zatroszczenie się o kawę, herbatę i ciasta, posługa muzyczna, recepcja podczas rekolekcji, przygotowanie jutrzni rekolekcyjnej, doraźne konferencje np. na temat Septuaginty, nagrywanie konferencji i homilii itp. Wymieniać można długo!

Serdecznie dziękuję absolutnie Wszystkim za wielkie serce i zaangażowanie!

ks. Mariusz Rosik

REDAKCJA „NEWSLETTERA” Inicjatywy biblijnej „Lumen vitae”: ks. Mariusz Rosik